



Dokumentaaldraama

Stsenaristid Helgi Oidermaa ja Rein Karemäe, režissöörid Tõnis Kask, Vaike Nõmberg, Jüri Tallinn, Juhan Paadam, ka Virve Aruoja. Professionaalseid näitlejaid ei kasutatud.

Festi varasema teleajaloo üks väljapaistvamaid toimetajaid **Helgi Oidermaa** alustas ETV-s põllumajanduslike viktoriinidega ("Kas teate...", 1964–69), on toimetanud põllumajanduslike probleemsateid "Seekord sedapidi" (1970–71, koos Endel Sõrdega, rež Jüri Tallinn), "Kontsentreerumine" (1971–72, rež Jüri Tallinn) jt ning oli "Prillitoosi" (alustas 1983) esimene toimetaja.





VIRVE ARUOJA
"Kolme katku vahel"
(1970)



ANTON MUTT
"Katused ja korstnad"
(1968)



VALDUR HIMBEK
"Külmale maale"
(1965)





"Mina ise"
(1969)



"Reportaaž
telefoniraamatu järgi"
(1966)

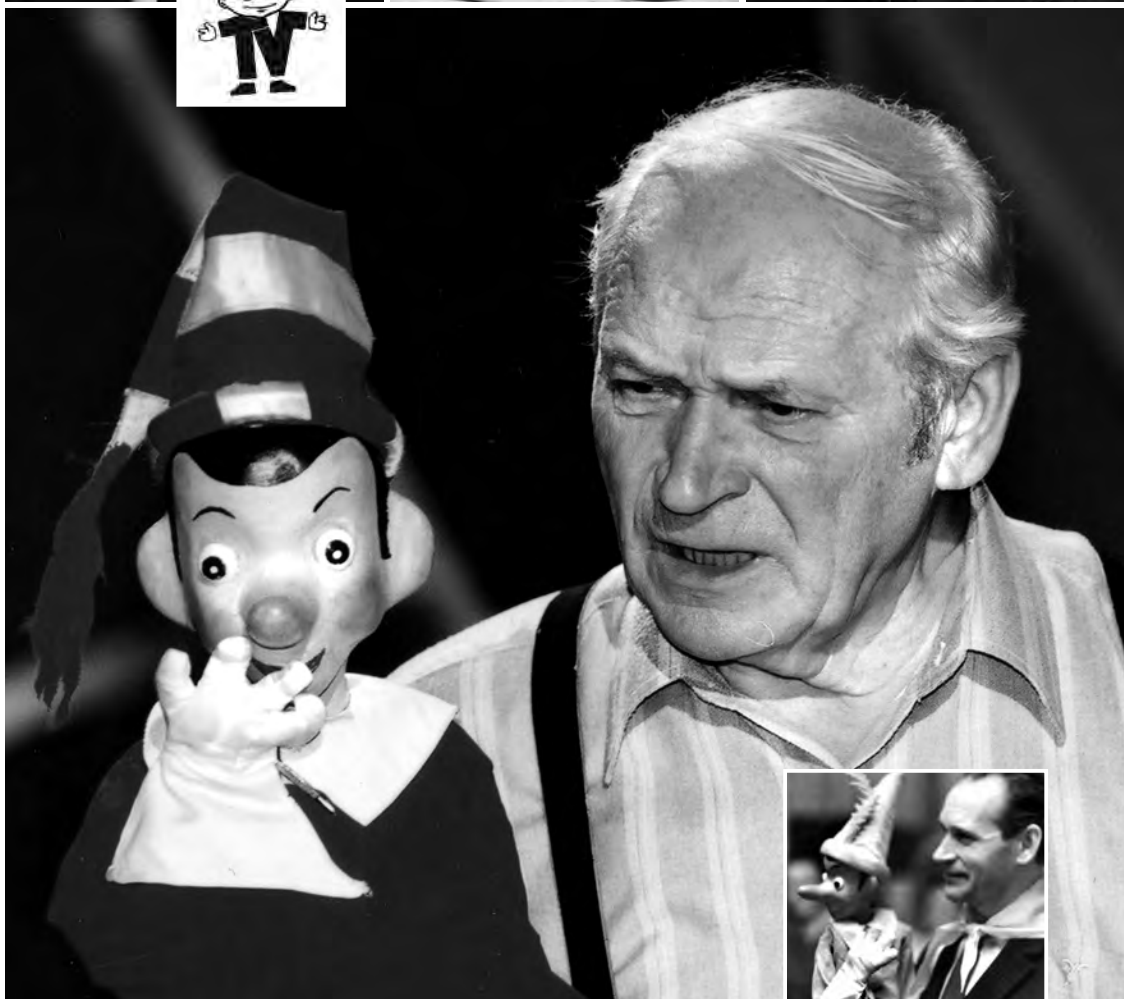


"Meie Artur"
(1968)



"Igavesti Teie"
(1976)





Eesti Televisiooni esimene omasaade oli lastesaade, peategelaseks Buratino, eetris kolmandal saatepäeval 24. juulil.

Telepoiss sündis 1962. aastal, Tipp ja Täpp 1965.

Populaarne oli Tsooru (Tõnu Aav) Robert Vaidlo "Humakefü-munupu kabinetist" (1968–70).

1962. aastast kasutati lastesaadete koondnimetust "Lasteekraan".



Laste lauluvõistlus

Idee korraldada televisioonis laste lauluvõistlus tuli Lilian Põldrelt ning sai teoks 1968. a. alguses. Rež oli Tiiu Vahi, kontserdi juhid Ruth Peramets ja Rein Karemäe. Asi sai aga õige hoo sarjaga "Entel-tentel", mille toim. Ülle Puusep, rež T. Vahi. Kalmer Tennosaarest sai just siis onu Kalmer. Laulud õpetas Sirje Kuusk, lauluseaded tegi Kustas Kikerpuu, lauljaid saatis TV ansambel, milles mängisid ka rež Eino Tandre ja Elmo Lööve ning helirež Tiit Varts. Lõppkontserdist, mida juhtis Georg Ots, valmis telefilm. Populaarseks saanud võistlusele järgnes kohe "Trika-trei" (1970–71) jt kaasaega välja.

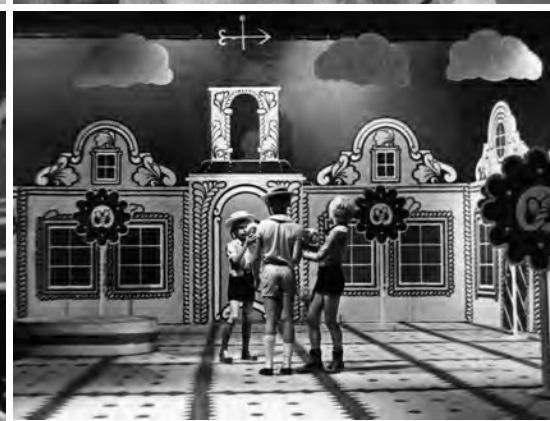




Otsekõne mudilastega

Tädi Ruth oli omanäoline ja kordumatu isiksus Eesti Televisiooni ajaloos. Lapsed paljudest põlvkondadest mäletavad teda Hunt Kriimsilma ning Tipi ja Täpiga juttu vestmas – ühtmoodi südamlikult, vahet tegemata kõneles ta nii laste kui nukkudega.

2005. aastal pälvis Ruth Püss ETV elutöö preemia.



Elvi Koppel (ETVs 1956–80) oli viljakaim lastelavastuste režissöör – üle 60, mh M. Krugeri “Karoliina helmeke” (1966), P. Traversi “Mary Poppins” (1969–70), T. Egneri “Kardemoni linna rahvas ja röövliid” (1973, uuesti 1980), F. Bronina “Minu vanaema imeline tugitool” (1974, esimene värviline telavastus, kunstn Linda Andreste), J. Knauthi, D. Normeti, “Kuidas kuningas kuu peale kippus” (1976), M. Lobe “Vanaema õunapuu otsas” (1977), M. Lobe, D. Normeti “Meie maja tsirkus” (1978) jt.

Ants Kivirähk oli populaarse lastesaate “Võluraamat” (1956), Uno Leiese esimese nukunäidendi “Vaat’ mis juhtus” (1957), ETV nukufilmi “Pöial-Liisi” (1961), esimese joonisfilmi “Huviline filmikaamera” (1971) ning mitmete telavastuste režissöör.



Spordisaadete toimetuse moodustati iseseisva struktuuriüksusena 1956. a. Esimesed reporterid olid Heino Mikkin (ka toimetuse juht) ja Feodor Prussakov, hiljem tulid tööle Tõnu Tammaru ja Tarvo Villomann.

Spordi eriprojektides tegid neil aastail kaasa ka Valdo Pant, Mati Talvik ja Toomas Uba.

Rahvusvahelised spordiülekanDED algasid juba 1957. a (Tallinn – Helsingi linnavõistlus jalgpallis, Soome – Eesti kergejõustiku maavõistlus), olümpiareportaažid on kavas olnud alates 1960. a Rooma olümpiamängudest.

PILDILEHEKÜLGEDE VÕTI

Pildivõtme kasutamise juhised

Pildilehekülgede „lugemise” reeglid on lihtsad: peab jälgima nelja märksõna – **suur pilt, väike kiil, pildid ja tegijad** – ning „liikuma” vasakult paremale ja ülevalt alla.

Fotodel kujutatu kirjeldamine algab **suurest pildist** ehk fookusest. Seejärel kirjeldame **väikest kiilu** (või kiile) ehk „sisselõikeid” suure pildi väljal. Järgneb suurt pilti ümbritsevate fotode kirjeldus, kus liigume pilt pildilt lehekülje ülemisest vasakust nurgast paremale ja seejärel ülevalt alla. Viimasena nimetame saadete **tegijaid**, kes jäävad tavaliselt kaadri taha, nende pildid on koondatud lehekülje alaosas olevasse pildiblokki ning ka seal liigume rida realt vasakult paremale.

Pildid on eristatud semikooloniga (;). Kui pildil on kujutatud rohkem kui kolme inimest, alustame loetelu kooloniga, inimeste nimed on loetletudes eristatud komaga. Tegijate osas on üksikpiltide vahel koma, pildirea lõpetab seal semikoolon. Kõik loetelud algavad esireast ja lõpevad tagumise reaga (kui neid esineb).

„Eesti Telefimi” pildilehekülgede kirjeldustele on lisatud tuntud filmiloojate filmograafiad.

Fotograafide ja erakogudest lahkelt pilte kasutada andnud inimeste nimed on toodud pildivõtme lõpus.

Pildilehekülgedel aitab orienteeruda ka indeks raamatu lõpus, kus nimistutes on ära toodud nii fotodel kujutatud inimeste nimed kui ka saated, sarjad ja filmid.

Tärniga (*) on tähistatud inimesed, kelle nime ei õnnestunud kindlaks teha. Raamatu koostajad on tänulikud, kui aitate meil neid ära tunda (ETV fototeegi telefon on 6284665).

lk 65. „Mis Koosta peres uudist?” 1965–1973

Suur pilt: pilt saatest; **Väike kiil:** Heino Vilms ja Virve Aruoja; **Pildid:** pilt saatest; Ilmar Mikkor; pilt saatest; Koosta pere: istuvad Vilma Kuusk, Kaisa Kask, Rein Vaharo, Lemme Krimm; seisavad: Aarni Romppainen, Airi Riiberg, Ilmar Mikkor; Rein Vaharo, Rein Karemäe, Kaisa Kask; pilt saatest; **Tegijad:** Helgi Oidermaa, Virve Aruoja; Väike Nõmberg, Jüri Tallinn, Hillar Peep, Tõnis Kask, Juhan Paadam.

lk 66. „Eesti Telefilm”, mängufilmid, 1960ndad

Suur pilt: kaader filmist „Näitleja Joller”, Voldemar Panso ja Jüri Järvet; **Väike kiil:** Voldemar Panso (näitleja Jollerina); Ürgo Mürk, Virve Aruoja, Leho Rooma, Kaju Reintam; **Pildid:** Ita Ever ja Endel Pärn („Pimedad aknad”); Albina Kausi („Ühe suve akvarellid”); Ervin Abel („Mehed ei nuta”); Albina Kausi („Tädi Rose”); Leonhard Merzin ja Ada Lundver („Külmale maale”); Karl Ader ja Georg Ots („Kolme katku vahel”); **Tegijad:** Ants Kivirähk, Sulev Nõmmik, Tõnis Kask; Enn Vetemaa, Kaljo Jõekalda; Karin Ruus, Salme Kõrvemann, Ernst Veber; Linda Andreste, Hasso Vahi, Silva Mere; **Virve Aruoja filmid:** „Näitleja Joller” 1960, „Peegli-ahv” 1966, „Ühe suve akvarellid” 1966, „Tädi Rose” 1968, „Kolme katku vahel” 1970; **Anton Muti filmid:** „Näitleja Joller” 1960, „Külmale maale” 1965, „Ühe suve akvarellid” 1966, „Võlg” 1966, „Katused ja korstnad” 1968, „Pimedad aknad” 1968, „Võtmeke” 1970, „Kolme katku vahel” 1970, „Imelugu” 1977, „Stereo”, 1978, „Kaks päeva Viktor Kingisepa elust” 1980, „Kevad südames” 1984, „Kalapäev” 1989; **Valdur Himbeku filmid:** „Külmale maale” 1965, „Võlg” 1966, „Katused ja korstnad” 1968.

lk 67. „Eesti Telefilm”, dokumentaalfilmid, 1960ndad

Suur pilt: muusikafilmi salvestus, laulab Artur Rinne, Arne Oidi ansambel; **Väike kiil:** Artur Rinne; **Pildid:** „Pööripäev”; Jaan Talts („Perpetuum mobile”); Rein Karemäe („Reportaaž telefoniraamatu järgi”); Artur Rinne; Feliks Urve, Ülo Raudmägi, Lembit Vaikre, Jüri Koit; **Tegijad:** Raimi Tonts, Jaak Mamers, Astrid Lepa, Peep Kasesalu, Valdo Pant, Heino Pedussaar; Leida Levald, Harri Loit, Aare Tiisväli; Hillar Peep, Guido Pant, Helgi Oidermaa; **Virve Koppeli filmid:** „Pööripäev” 1964, „Hommikumõtted” 1965, „Reportaaž telefoniraamatu järgi” 1966, „Ainult meestele” 1967, „Kodune Collage” 1967, „Mina ise” 1969, „Kivikasukas” 1969, „Vitaalsus” 1970, „Perekond” 1971, „Kukepüksid” 1973, „Poiste saar” 1977, „Maa keset merd” 1981, „Lumelinn” 1981, „Põhjapõdra-mängud” 1985, „Nõmme” 1988. **Rein Karemäe filmid:** „Reportaaž telefoniraamatu järgi” 1966, „Ainult meestele”

1967, „Perpetuum mobile” 1968, „Vitaalsus” 1970, „Auto-juhid” 1974; **Grigori Kromanovi filmid:** „Missugused me oleme” 1965, „Must habe tahab teada” 1967, „Meie Artur” 1968. **Mati Põldre filmid:** „Meie Artur” 1968, „Perpetuum mobile” 1968, „Igavesti Teie” 1976, „Soo-leib” 1978, „Post scriptum” 1979, „314 meetrit televi-siooni” 1980, „Mereäärne rahvas” 1980, „Laanekunin-gad” 1981, „Salme” 1981, „Väikelinn saarel” 1981, „Soo-mahl” 1982, „Järvelinn Viljandi” 1983, „Teatridirektor” 1983, „Kevad südames” 1984, „Peadirigent” 1985, „Karusell” 1986, „Spordilinn Pärnu” 1986, „Heidikud” 1987, „Kooli-operett” 1987, „Kas oskame hoida ühte ...” 1988–1989, „Need vanad armastuskirjad” 1992, „Antsla. Sügis 1993”.

lk 68. Lastesaated 1955–1970

Suur pilt: Ferdinand Veike ja Buratino (2004); **Väike kiil:** Telepoiss; Ferdinand Veike ja Buratino (1955); **Pildid:** mudilaskoor; pilt saatest, Ants Kivirähk ja Anni Kreem; Buratino ja *, Robert Vaidlo ja Tõnu Aav („Huma-kefünunupu kabinet”); Vello Viisimaa, Enn Kraam, Salme Reek („Humakefünunupu kabinet”); Teletüdruk, Telepoiss; **Tegijad:** lastesaadete tegijad 1970, esireas Uno Leies, Aare Tiisväli, Ants Kivirähk, Rein Karemäe; taga-reas: Maimu Martin, *, Väike Nõmberg, Norma Jõekalda, Lilian Põldre, Vappu Raudsepp, *, Mai Uus, Tiitu Vahi, Helle Tiisväli, Elvi Koppel.

lk 69. „Entel-Tentel” 1968–1969

Suur pilt: Kalmer Tennosaar ja solistid; **Väike kiil:** lapse joo-nistus Kalmer Tennosaarest; **Pildid:** pilt saatest; pilt saa-dest, Vello Viisimaa ja Kadri Hunt; laululaps; pilt saatest, Inno Varandi, Vesta Uuetoa, *, solistid Klaarika ja Kirsti Kuusk; Rein Karemäe ja Ruth Püss; pilt saate tegemisest: Georg Ots, Ülle Puusep, Reet Laaspere, Tiitu Vahi; **Tegijad:** Ülle Puusep, Kustas Kikerpuu; Tiit Varts, Elmo Lööve, Eino Tandere; Tiitu Vahi; Kadri Mardna, Reet Laaspere.

lk 70. „Tädi Ruthi jutt” 1967–1978

Suur pilt: pilt saatest; Ruth Peramets (Püss); **Pildid:** Ruth Peramets (Püss) ja Zinaida Madissova; pilt saadetest;

lk 71. Lasteteater 1955–1970

Suur pilt: „Kardemoni linna rahvas ja röövlid” (1980); **Väike kiil:** „Kardemoni linna rahvas ja röövlid” (1973); **Pildid:** Elvi Koppel lavastuse „Kaks sõpra” proovis; „Mary Poppins”, Linda Rummo; „Kardemoni linna rahvas ja röövlid”; Teet Hanschmidt, Eero Spriit („Kuidas kuningas kuu peale kippus”); Oskar Liigand („Bibigon”); pilt laste-saatest, tagareas: *, Ants Kivirähk ja Endel Sõerde.

lk 72. Spordisaated 1955–1970

Suur pilt: pilt teleülekandest motovõistlustelt Pirita-Kose-Kloostrimetsa ringrajal; **Väike kiil:** korvpall, Feodor Prussakov ja Heino Mikkin; **Pildid:** Evi Nugis-Gustel ja Kalmer Tennosaar; talvapäevad Lüllemäel; Tõnu Lepik; Tõnu-Peeter Tammaru ja Johannes Kotkas; rahvasport; motovõistlused Pirita-Kose-Kloostrimetsa ringrajal; hetk rahvaspordiüritusest; **Tegijad:** Mati Talvik, Valdo Pant, Toomas Uba; Heino Mikkin; Tarvo Villomann; suusatajad;